

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ПОЗАШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ»**

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-методичної (експертної) ради
Донецького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

№ _____ від _____ 20 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора департаменту
освіти і науки Донецької обласної
державної адміністрації

№ _____ від _____ 20 р.

**Навчальна програма з позашкільної освіти
дослідницько-експериментального напрямку
«Мистецтвознавство»**

**Основний рівень
1 рік навчання**

Автор:

Батичко Г.І. – кандидат наук з мистецтвознавства, доцент, директор Маріупольської філії Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури

Рецензенти:

Янковський С.В. – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету

Волкова І.І. – директор Комунальної установи «Міський Центр сучасного мистецтва і культури ім. А.І. Куїнджі»

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради
комунального позашкільного навчального
закладу «Донецька обласна Мала академія
наук учнівської молоді»

№ _____

ПРОГРАМА

«Мистецтвознавство»

Основний рівень

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна освіта спрямована на створення умов для самореалізації школярів шляхом розвитку аналітико-синтетичного, логічного, творчого та образного мислення учнів. Важливим додатковим чинником в реалізації цього завдання є створення системи позакласної та позашкільної дослідницько-пошукової і мистецько-творчої роботи школярів. Підставою для створення такої освітньої системи має стати концепція сучасної філософії про людину як носія сукупності суспільних відносин, де вона є суб'єктом діяльності, пізнання й спілкування. Саме засвоєння учнями старшої школи різних видів діяльності забезпечуватиме навчально-пізнавальний, мотиваційно-оцінний, діяльнісно-пошуковий і контрольньо-рефлексивний аспекти навчання, сприятиме фаховому виборові та майбутньому самоутвердженню в обраній професійній діяльності.

Важливим чинником формування особистості є художньо-мистецький сегмент освітньої програми, що спрямований на формування гармонійного світогляду та відкритості до сприйняття різних видів креативної діяльності. Поглиблення компетенцій щодо розуміння та особливостей наукового дослідження мистецького простору здійснюється в межах роботи секцій Малої академії наук, зокрема секції «Мистецтвознавство». Головними завданнями таких гуртків, секцій має бути розвиток креативних навичок та творчих компетентностей й широкої культури школярів, толерантного ставлення до різноманітних проявів культури творчості, поглиблення їхньої художньо-мистецької освіти, виявлення креативних та науково-дослідницьких здібностей обдарованої молоді.

Метою навчальної програми є формування здібностей особистості під час науково-дослідницької діяльності у галузі мистецтвознавства.

Основні **завдання** полягають у формуванні в учнів таких компетентностей:

- *пізнавальної*: поглиблення мистецтвознавчих, краєзнавчих та культурологічних знань; розширення системи знань з історії та теорії культури та мистецтва; прищеплення інтересу до наукового пізнання вітчизняного та

світового мистецтва; ознайомлення зі специфікою науково-дослідницької роботи; виховання інтересу до творчої, пошукової діяльності;

- *практичної*: розвиток аналітичних умінь, навичок розуміти мистецькі твори; здійснювати пошук необхідної інформації та використовувати самостійно здобуті знання для розв'язання поставленого пошукового завдання, аналізувати твори різних видів мистецтва ;

- *творчої*: формування самостійного, критичного, творчого мислення; розвиток творчих та мовленнєвих здібностей, мотиваційної сфери, чутливості до нових ідей, умінь творчо підходити до розв'язання різного роду навчальних завдань; підвищення інтересу до пізнавальної і пошукової діяльності;

- *соціальної*: виховання засобами мистецтва моральної, естетичної культури, національної самосвідомості та власної людської гідності; розвиток уміння виявляти творчу самостійність, ініціативу, волю, організовувати власну діяльність, володіти правилами етики, співробітництва; реалізація творчих здібностей; допомога у профорієнтації.

Програма розрахована на навчання учнів 9–11 класів і передбачає навчання дітей у групі основного рівня упродовж одного року. На опрацювання навчального матеріалу відводиться 216 год. (6 год. на тиждень). Кількісний склад навчальної групи –12-15 учнів.

У змісті програми враховані вимоги Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти з галуззю «Художня культура», «Мистецтво» та «Естетична культура». Навчальна програма передбачає поєднання теоретичного матеріалу з практичними завданнями. На заняттях секції використовуються основні традиційні методи навчання (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, евристичний, дослідницький, метод взаємодії слухача та викладача, метод самостійної роботи слухача) і нові інтерактивні методики навчання (робота в парах, мікрогрупах, проведення ділових ігор, дискусій, дебатів тощо). Серед організаційних форм перевага надається навчальній лекції, лекції з коментарем, практичним заняттям, творчим заходам, самостійній та індивідуальній роботі. Індивідуальна робота передбачає консультації з науково-дослідницької роботи, роботу в бібліотеках, роботу з каталогами, інтерв'ювання, анкетування, підготовку до різноманітних конкурсів. Контроль знань здійснюється у формі тестування, перевірки творчих робіт, розв'язання евристичних та проблемно-пошукових завдань. На заняттях секції застосовуються різноманітні засоби навчання: друковані, технічні, екранні, різноманітні засоби наочності, в тому числі і мультимедійні.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Розділ, тема	Форми роботи /лекція, практичне заняття, індивідуальне заняття, тематичний захід, тестування, контрольна робота тощо/	Дата	Кількість годин
1	Вступне заняття.	Лекція		3 год.

	Поняття про науку та науково-дослідницьку діяльність. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.			
2	Мистецтво в просторі культури	Лекція		1 год.
3	«Чому і як необхідно вивчати мистецтво»	Практичне заняття		1 год.
4	Вступний контроль	Тестування		1 год.
5	Мистецтво як форма художньо-образної інтерпретації дійсного та уявного	Лекція		1 год.
6	Витоки художньої творчості: синкретизм первісної доби	Лекція		1 год.
7	Міфологія як перша форма культури творчості	Лекція		1 год.
8	Міф в мистецтві старому і новому	Практичне заняття		1 год.
9	Символічний рівень художнього твору: виявлення та особливості аналізу	Практичне заняття		1 год.
10	Відвідування виставки сучасного мистецтва (Міський центр сучасного мистецтва і культури ім. Куїнджі) з наступним обговоренням	Індивідуальне заняття		1 год.
11	Морфологія мистецтв	Лекція		1 год.
12	Функції мистецтва	Лекція		1 год.
13	Роль мистецтва в сучасному світі	Лекція		1 год.
14	Мистецтвознавчі дослідження: сутність та призначення	Лекція		1 год.
15	Аналіз та інтерпретація творів мистецтва	Практичне заняття		1 год.
16	Алгоритм мистецтвознавчого аналізу	Практичне заняття		1 год.
17	Просторові мистецтва: засоби виразності	Лекція		1 год.
18	Архітектура як комунікативна система	Лекція		1 год.
19	Особливості мистецтвознавчого аналізу архітектурних споруд	Лекція		1 год.
20	Виявлення наукових інтересів слухачів	Індивідуальне заняття		1 год.
21	Підготовка есе за темою «Особливості впливу мистецтва на людину»	Індивідуальне заняття		2 год.

22	Стильова еволюція в архітектурі (Давній світ – Новий час)	Лекція		1 год.
23	Еволюція технологічних рішень і стильова еволюція в архітектурі (Новий час – ХХ ст..)	Лекція		1 год.
24	Контекстний аналіз художнього твору	Лекція		1 год.
25	Основні принципи планування наукового дослідження	Лекція		1 год.
26	Вибір теми дослідження Визначення об'єкту, предмету та мети дослідження	Індивідуальне заняття		2 год.
27	Архітектура в контексті сучасного міста	Лекція		1 год.
28	Особливості сучасних архітектурних рішень	Лекція		1 год.
29	Підготовка і виголошення доповіді «Архітектурні шедеври минулого і сучасності як втілення уявлень про довершеність форми»	Практичне заняття		2 год.
30	Складання термінологічного словника з історії архітектури	Індивідуальне заняття		1 год.
31	Принципи пошуку наукової інформації: відвідування бібліотеки та робота з каталогами	Індивідуальне заняття		1 год.
32	Візуальність у мистецтві: жанрова палітра образотворчого мистецтва	Лекція		1 год.
33	Особливості аналізу творів образотворчого мистецтва	Лекція		1 год.
34	Символічний рівень художнього твору: принципи візуалізації	Лекція		1 год.
35	Міф у образотворчому мистецтві: особливості інтерпретації	Лекція		1 год.
36	Особливості втілення наскрізних міфологічних сюжетів: історичний контекст	Практичне заняття		1 год.
37	Складання термінологічного словника з образотворчого мистецтва	Індивідуальне заняття		1 год.
38	Жанрово-стильова еволюція в образотворчому мистецтві (Давній світ-Новий час)	Лекція		1 год.

39	Жанрово-стильова еволюція в образотворчому мистецтві (Новий час - XX століття)	Лекція		1 год.
40	Сучасні форми образотворчості	Лекція		1 год.
41	Елітарне і масове в сучасному мистецтві	Лекція		1 год.
42	Вуличне мистецтво та його особливості Відвідування екскурсії «Мурали Маріуполя»	Лекція-екскурсія		2 год.
43	Виставка як форма презентації творів образотворчого мистецтва	Лекція		1 год.
44	Сучасні різновиди презентації художніх творів (креативний простір, перформенс, арт-резиденція тощо)	Лекція		1 год.
45	Підготовка і виголошення доповіді «Роль образотворчого мистецтва в сучасному світі»	Практичне заняття		2 год.
46	Відвідування експозиції художнього музею ім. А.І.Куїнджі	Індивідуальне заняття		2 год.
47	Сучасні технології виготовлення творів образотворчого мистецтва	Лекція		1 год.
48	В майстерні сучасного художника: зустріч з членами Маріупольської спілки НСХУ	Практичне заняття		1 год.
49	Особливості структури наукового дослідження з мистецтвознавства	Лекція		1 год.
50	Основні засади роботи з науковою інформацією	Лекція		1 год.
51	Методи оцінки наукової інформації	Практичне заняття		1 год.
52	Складання плану індивідуального наукового дослідження	Індивідуальне заняття		1 год.
53	Часові мистецтва: специфіка художньої мови	Лекція		1 год.
54	Жанрова палітра музичного мистецтва	Лекція		1 год.
55	Виразні особливості музичного мистецтва	Лекція		1 год.
56	Специфіка аналізу музичних творів	Практичне заняття		1 год.
57	Складання термінологічного словника з музичного мистецтва	Індивідуальне заняття		1 год.
58	Відвідування концерту класичної музики в Камерній філармонії	Індивідуальне заняття		1 год.

	м. Маріуполя з наступним обговоренням			
59	Стильова еволюція в музичній творчості	Лекція		1 год.
60	Музика ХХ-ХХІ ст.: особливості технологічних рішень	Лекція		1 год.
61	Основні стильові напрями сучасної популярної музики: рок, панк-рок, хард-рок, диско, реггі тощо	Лекція		1 год.
62	Фестивалі, конкурси, концерти як засіб презентації музичних творів	Лекція		1 год.
63	Створення каталогу художніх конкурсів та фестивалів	Індивідуальне заняття		2 год.
64	Література як вид мистецтва	Лекція		1 год.
65	Сучасна літературна творчість: жанрово-видова палітра	Лекція		1 год.
66	Оформлення книги як засіб розкриття символічного змісту	Лекція		1 год.
67	Книга в умовах цифрових технологій	Лекція		1 год.
68	Сила поетичного слова: зустріч з поетами Маріуполя	Творчий захід		2 год.
69	Часо-просторові мистецтва як синтетичний тип художнього висловлення	Лекція		1 год.
70	Театральне мистецтво: основні етапи еволюції	Лекція		1 год.
71	Різновиди театральних жанрів на сучасному етапі	Лекція		1 год.
72	Особливості аналізу театральної вистави	Лекція		1 год.
73	Принципи створення театральної рецензії	Практичне заняття		1 год.
74	Написання рецензії на театральну виставу	Індивідуальне заняття		1 год.
75	Відвідування театральної вистави з наступним її обговоренням (Донецький обласний драматичний театр м. Маріуполя)	Індивідуальне заняття		2 год.
76	Зустріч з майстрами сцени – акторами Донецького обласного драматичного театру м. Маріуполя	Творчий захід		2 год.

77	Обговорення відвіданого заходу і створення колективної рецензії	Практичне заняття		2 год.
78	Поняття про академічну доброчесність	Лекція		1 год.
79	Наукова етика, різновиди плагіату	Лекція		1 год.
80	Обговорення методів дослідження	Практичне заняття		1 год.
81	Систематизація і класифікація зібраного матеріалу	Практичне заняття		1 год.
82	Обґрунтування актуальності Формулювання мети і завдань роботи	Індивідуальне заняття		1 год.
83	Оформлення науково-дослідної роботи відповідно до вимог	Індивідуальне заняття		1 год.
84	Підготовка промови до участі у науково-практичній конференції	Індивідуальне заняття		1 год.
85	Попередній захист робіт, представлених на науково-практичну конференцію	Практичне заняття		1 год.
86	Участь вихованців у проміжній сесії (науково-практичній конференції) Пленарне засідання	Практичне заняття		1 год.
87	Участь у роботі секцій (доповіді юних дослідників)	Практичне заняття		5 год.
88	Підбиття підсумків роботи	Індивідуальне заняття		1 год.
89	Аналіз успішності захисту робіт та участі у науковій дискусії	Індивідуальне заняття		1 год.
90	Розробка правил побудови вичерпної доповіді	Практичне заняття		1 год.
91	Використання риторичних прийомів для побудови наукової доповіді	Лекція		1 год.
92	Правила ведення наукової дискусії	Лекція		1 год.
93	Особливості підготовки презентації для оприлюднення промови	Практичне заняття		1 год.
94	Редагування тексту роботи	Індивідуальне заняття		1 год.
95	Правила оформлення наукової роботи: бібліографічні посилання	Індивідуальне заняття		1 год.
96	Види інформаційних ресурсів та особливості їх використання	Лекція		1 год.
97	Мистецтвознавчі Інтернет-сайти та особливості їх використання	Практичне заняття		1 год.

98	Підготовка до участі у II етапі всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України	Практичне заняття		1 год.
99	Робота над навичками ведення наукової дискусії	Практичне заняття		1 год.
100	Робота над вдосконаленням презентації доповіді	Індивідуальне заняття		2 год.
101	Професіоналізм і аматорство у мистецтві: історія питання	Лекція		2 год.
102	Відвідування театральної вистави з наступним її обговоренням (молодіжний аматорський театральний колектив Театроманія)	Індивідуальне заняття		2 год.
103	Зустріч з акторами молодіжного театру Театроманія	Творчий захід		2 год.
104	Синтез мистецтв та його різновиди	Лекція		1 год.
105	Особливості аналізу мистецьких творів синтетичного типу	Практичне заняття		1 год.
106	Розробка таблиці «Види мистецтв на сучасному етапі»	Індивідуальне заняття		2 год.
107	Віртуальна екскурсія музеями світу	Індивідуальне заняття		2 год.
108	Мистецтво кіно: особливості художнього впливу і засоби виразності	Лекція		1 год.
109	Жанрово-стильова еволюція в кінематографі	Лекція		1 год.
110	Сучасне кіно: жанрова палітра	Практичне заняття		1 год.
111	Принципи аналізу кінематографічної продукції	Практичне заняття		1 год.
112	Складання термінологічного словника з театального мистецтва	Індивідуальне заняття		2 год.
113	Жанрово-стильова еволюція в українському кіно	Лекція		1 год.
114	Довженко і Параджанов як реформатори кіно	Лекція		1 год.
115	Кінематографічні конкурси та фестивалі	Лекція		1 год.
116	Серіал в сучасному кіно як відображення нового типу мислення	Лекція		1 год.

117	Складання термінологічного словника з кіномистецтва	Індивідуальне заняття		2 год.
118	Проблема традиції і новаторства в мистецтвознавстві	Лекція		1 год.
119	Роль та значення античних традицій в європейській культурі	Лекція		1 год.
120	Складання каталогу найвідоміших досягнень європейської культури	Індивідуальне заняття		2 год.
121	Підготовка та розголошення промови «Шедеври європейського мистецтва»	Практичне заняття		2 год.
122	Художньо-естетичні концепції к XIX-поч.XX ст. як основа художньої творчості	Лекція		1 год.
123	Модернізм як естетична система	Лекція		1 год.
124	Еволюція стилів в європейському мистецтві	Лекція		1 год.
125	Поняття про «великий стиль», його складові	Лекція		1 год.
126	Підготовка мультимедійної презентації «Великі європейські стилі»	Індивідуальне заняття		2 год.
127	Вторинний та локальний стиль: особливості визначення	Практичне заняття		2 год.
128	Традиційна українська культура: відображення національного світобачення	Лекція		1 год.
129	Основні напрями дослідження традиційної культури	Лекція		1 год.
130	Українська народна творчість: регіональні відмінності	Практичне заняття		2 год.
131	Особливості традиційної культури Приазов'я як полі етнічного регіону	Лекція		1 год.
132	Традиційна культура народів Приазов'я	Практичне заняття		1 год.
133	Відвідування музею народного побуту м. Маріуполя	Практичне заняття		2 год.
134	Участь у майстер-класі з традиційного мистецтва	Практичне заняття		2 год.
135	Етапи становлення української художньої культури	Лекція		1 год.
136	Пошуки образу національного героя в українському мистецтві	Лекція		1 год.

137	Українське бароко як втілення національного духу	Лекція		1 год.
138	Українська художня творчість XIX ст: формування національної художньої школи	Практичне заняття		1 год.
139	Становлення професійної художньої школи в українському мистецтві XIX-XX ст..	Практичне заняття		2 год.
140	Театр корифеїв та ідея народності в мистецтві	Лекція		1 год.
141	Творчість Лисенка та Леонтовича як популяризаторів української народної пісні	Лекція		1 год.
142	Українські модерністи: пошуки, експерименти, творча доля	Лекція		1 год.
	Українські мистецькі центри: особливості підготовки мистецьких кадрів (Київ, Харків, Львів)	Практичне заняття		1 год.
143	Виставкова діяльність в Україні поч. XX ст..	Практичне заняття		2 год.
144	Роль творчих об'єднань в українській культурі XIX-XX ст..	Практичне заняття		1 год.
145	Українське мистецтво радянської доби: основні досягнення та невдачі	Лекція		1 год.
146	Видатні українські мистецькі діячі радянської доби	Практичне заняття		1 год.
147	Дисидентський рух у мистецтві	Лекція		1 год.
148	Українське мистецтво на межі XX-XXI століть	Лекція		1 год.
149	Поняття про андеграундне мистецтво	Лекція		1 год.
150	Стильові особливості вітчизняного мистецтва на сучасному етапі	Практичне заняття		2 год.
151	Участь вихованців у дослідницько-експериментальній сесії (науково-практичній конференції) Пленарне засідання	Практичні заняття		1 год.
152	Робота по секціям (відкриті заняття)	Практичні заняття		4 год.
153	Підсумковий контроль	Тестування		2 год.

154	Шедеври українського мистецтва світового рівня	Практичне заняття		2 год.
155	Розробка таблиці «Художні напрями і стилі в українському мистецтві»	Індивідуальна робота		2 год.
156	Регіональний культурно-мистецький простір: основні етапи формування	Лекція		1 год.
157	А. Куїнджі – постать світового масштабу	Лекція		1 год.
158	Видатні мистецькі постаті регіону	Лекція		1 год.
159	Творчі об'єднання художників в культурному просторі Приазов'я	Лекція		1 год.
160	Основні напрями регіональних досліджень мистецтвознавчого спрямування	Лекція		1 год.
161	Проблема збереження культурної спадщини: регіональний вимір	Лекція		1 год.
162	Створення каталогу регіональних мистецьких досягнень	Індивідуальна робота		2 год.
163	«Ними пишається Приазов'я»	Тематичний захід		2 год.
164	Сучасний мистецький простір в умовах цифрових технологій	Лекція		1 год.
165	Особливості сучасного стану культурно-мистецького простору Маріуполя	Лекція		1 год.
166	Мистецькі фестивалі як засіб комунікації (Гоголь-фест)	Практичне заняття		2 год.
160	Дискусія на тему «Масова культура: плюси і недоліки»	Практичне заняття		1 год.
167	Підсумковий контроль	Тестування		1 год.
168	Перспективи подальших досліджень	Практичне заняття		2 год.
169	Підведення підсумків роботи гуртка	Практичне заняття		1 год.
Всього за рік				216 год.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття

Мета, завдання навчального курсу з мистецтвознавства. Ознайомлення з порядком і планом роботи секції «Мистецтвознавство».

Практична робота. Написання контрольної роботи з метою перевірки рівня підготовки учнів. Проведення дискусії на тему «Чому і як необхідно вивчати мистецтво».

2. Мистецтвознавство як наука

Загальне поняття про мистецтвознавство. Основні розділи мистецтвознавства: історія та теорія музичного мистецтва, образотворчого мистецтва, архітектури, театрального мистецтва, кіномистецтва, теорія та історія культури. Допоміжні мистецтвознавчі дисципліни: етнографія, прикладна культурологія й суміжні науки, зокрема культурологія та естетика. Особливості мистецтвознавчого аналізу. Системність та контекстність у дослідження мистецьких явищ.

Практична робота. Укладання термінологічного словничка за темою наукового дослідження.

3. Мистецтво в просторі культури

Мистецтво як форма художньо-образної інтерпретації дійсного та уявного. Витоки мистецтва: первісна доба. Міфологія як перша форма культури. Морфологія мистецтв. Просторові мистецтва та їх особливості. Архітектура як комунікативна система. Сильова еволюція в архітектурній творчості. Образотворче мистецтво: жанрово-видові особливості та засоби виразності. Часові мистецтва. Музика та особливості дослідження музичних творів. Література як мистецтво. Місце літератури серед інших видів мистецтва. Часо-просторові мистецтва і особливості їхнього дослідження Театр як синтетичний вид творчості. Основні етапи розвитку кінематографу. Особливості дослідження творів театрального та кіномистецтва

Практична робота. Укладання термінологічного словника з різних видів мистецтв. Семінар «Мистецтво в просторі культури». Підготовка доповіді та мультимедійної презентації на тему «Види мистецтв та їхня взаємодія». Зустріч з мистецькими діячами, відвідування виставок і концертів.

4. Специфіка аналізу творів мистецтва

Художній світ мистецького твору. Алгоритм аналізу творів мистецтва. Виявлення особливостей символічного рівня художнього твору. Історичний контекст написання художнього твору. Біографічний метод та особливості його застосування для аналізу творів мистецтва. Художній час і простір. Композиція мистецького твору. Художня мова та особливості її аналізу в різних видах мистецтв.

Практична робота. Виконання різноманітних завдань на закріплення вмій аналізувати мистецькі твори і явища. Виявлення різних рівнів художнього твору, аналіз засобів виразності та особливостей їхнього застосування задля створення художнього цілого.

5. Сильова еволюція в мистецтві, напрям, течія, школа

Загальне поняття про мистецьку епоху, напрям, течію, школу. Поняття про художній стиль. Східна і західна моделі світобачення як основа стильових відмінностей в мистецтві Давнього світу. Основні етапи стильової еволюції в європейському мистецтві. Великий і локальний (вторинний) стилі. Естетичне підґрунтя для формування стилю. Стиль епохи як контекст для дослідження

мистецьких творів. Роль митця в культурі середньовіччя, Відродження, Нового часу. Опозиція стилів в культурі XIX-XX ст.. Чинники, що визначають своєрідність стилю мистецького твору. Авторське світобачення і інтерпретація стилів. Національні варіанти стильового бачення.

Практична робота. Виконання творчих завдань на закріплення вмінь визначати і характеризувати стильові ознаки на прикладі різних творів мистецтв. Створення таблиці «Великі європейські стилі». Написання тесту.

6. Вітчизняна художня культура: особливості дослідження

Витоки української культури. Особливості традиційної культури України. Народна творчість та її різновиди. Принципи збирання та дослідження фольклору. Традиційна культура та її регіональні відмінності. Особливості національного світогляду та його відображення в міфологічній свідомості народу. Українське мистецтво: основні етапи формування національного стилю. Пошуки національного героя та особливості втілення національної ідеї. Українське мистецтво на сучасному етапі : особливості та динаміка культурно-мистецького простору. Приазов'я як полі етнічний регіон. Основні регіональні досягнення в галузі мистецтва.

Практична робота. Семінар «Національний герой у мистецтві». Написання твору на тему «Проблема традицій і новаторства в розвитку українського мистецтва періоду... (на вибір)».

7. Проблематика сучасних мистецтвознавчих досліджень

Філософсько-естетичні концепції як основа сучасної художньої творчості. Постмодернізм як естетична концепція, особливості мета модернізму. Принципи застосування філософсько-естетичних категорій для аналізу сучасного мистецтва. Основні проблеми сучасного мистецтвознавства: мистецтво як комунікативна система, проблема традиції і новаторства, співвідношення елітарного і масового, виявлення специфіки художнього процесу. Комплексність та системність – як основа аналізу мистецьких явищ у сучасному світі. Нові форми презентації художніх творів: стріт-арт, боді-арт, перформенс, хеппінінг, арт-резиденції тощо. Розвиток інформаційних технологій і поява нових мистецьких форм. Креативні простори як нове мистецьке явище: особливості дослідження. Основні принципи дослідження сучасного культурно-мистецького простору. Опис і аналіз, мистецтвознавча інтерпретація та її особливості, контекстуальне вивчення явищ мистецтва.

Практична робота. Виконання творчих завдань щодо аналізу сучасних мистецьких творів, закріплення вмінь користуватися різними методами дослідження мистецького твору або явища.

8. Організація науково-дослідницької діяльності

Перспективні напрями наукових досліджень у мистецтвознавстві. Вибір теми наукового дослідження. Чіткість та науковість формулювання теми. Визначення об'єкту та предмету дослідження. Структура наукового дослідження. План роботи. Вступна частина наукової роботи. Мета та завдання дослідження. Аналіз проблеми в науковій літературі й практиці. Обґрунтування актуальності і відповідності проблеми сучасним вимогам суспільства. Методи дослідження.

Теоретична та практична цінність науково-дослідницької роботи. Пошук інформації та методика опрацювання наукової літератури.

Практична робота. Розробка концепції дослідження, визначення мети та завдань роботи. Створення перспективного схематичного плану дослідницької діяльності. Складання плану наукової роботи. Вибір методів дослідження. Підбір теоретичних, критичних та історико-літературних джерел, необхідних для роботи. Ознайомлення з різновидами каталогів у бібліотеці, оформлення талона замовлень у бібліографічному відділі; обробка даних електронної мережі.

9. Написання та оформлення наукової роботи

Науковий стиль та його специфіка. Основні вимоги до написання різних видів учнівських дослідницьких робіт. Вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт. Бібліографічний опис наукових джерел, специфіка їх опрацювання. Редагування та корегування роботи. Наукова етика. Різновиди плагіату.

Практична робота. Створення вступної частини наукового дослідження. Узагальнення попередньої підготовчої роботи (обґрунтування актуальності, новизни, мети та завдань дослідження, короткий огляд ступеня розробки проблеми). Структурування основної частини наукової роботи, укладання розділів. Опрацювання наукової літератури й систематизація прочитаного: конспектування, складання тез і тематичних виписок. Обробка фактичного матеріалу: карткування, цитування, виписки, систематизація та диференціація матеріалу. Тлумачення невідомих термінів, робота зі словниками та довідниками. Оформлення посилань на опрацьовану наукову літературу. Робота над розділами, параграфами основної частини наукового дослідження. Поглиблена розробка авторської гіпотези. Змістовий виклад матеріалу наукового дослідження, логічність та послідовність теоретичних та практично-експериментальних положень дослідження. Введення та оформлення графічного та ілюстративного матеріалу. Формування висновків до кожного розділу, параграфа, узагальнюючий аналіз зібраного фактичного матеріалу. Обробка і критичний аналіз результатів наукової роботи. Узагальнення та формулювання висновків. Формування списку використаної літератури. Укладання додатків до наукової роботи. Редагування та корегування роботи, підготовка матеріалів до друку.

10. Ораторське мистецтво. Наукова дискусія

Основи ораторського мистецтва. Мовленнєва комунікація, її характеристики. Вербальна і невербальна комунікація, їх функції. План захисту роботи. Доповідь. Логічність і послідовність викладу матеріалу. Оформлення наочних матеріалів та використання технічних засобів. Правила ведення дискусії. Деякі аспекти мовленнєвої ситуації. Етикет і мовлення. Культура поведінки під час наукової доповіді. Виступ перед аудиторією. Специфіка ведення наукового діалогу.

Практична робота. Складання плану захисту роботи. Написання доповіді. Підготовка мультимедійної презентації. Виступ. Проведення дискусії. Обговорення виступів, визначення недоліків, коментування, поради.

11. Екскурсії, конкурси, тематичні заходи

Експерсії до музеїв, відвідування виставок, концертів, театрів, кінотеатрів. Участь у конференціях, олімпіадах, конкурсах, вікторинах, виставках. Організація та проведення творчих заходів.

12. Підсумкове заняття

Підбиття підсумків роботи гуртка протягом року. Презентація кращих учнівських науково-дослідницьких робіт. Поради і рекомендації щодо подальшої науково-дослідницької діяльності. Вибір і обговорення перспективних тем для подальшого дослідження.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Слухачі мають знати:

- основні мистецтвознавчі поняття: «мистецтвознавство як наука», «мистецтво в просторі культури», «художній світ мистецького твору», «композиційний і символічний рівень художнього твору», «художня мова», «засоби виразності», «роди, жанри і жанрові форми мистецьких творів», «художній стиль», «мистецький процес», «художня епоха, напрям, течія, школа», «принципи й методи дослідження мистецького твору»; «філософсько-естетична концепція»;
- науково-мистецтвознавчу термінологію;
- наукові здобутки провідних мистецтвознавців ХХ століття;
- основні засади наукової діяльності;
- вимоги до написання різних видів учнівських наукових робіт;
- ознаки та специфіку наукового стилю;
- методи мистецтвознавчих досліджень;
- будову наукової роботи та вимоги щодо її оформлення;
- різновиди бібліотечних каталогів, правила укладання бібліографії, оформлення цитат;
- особливості тезування, конспектування, оформлення тематичних виписок;
- етапи захисту наукової роботи;
- вимоги до оформлення наочних матеріалів;
- правила культури мовлення під час захисту і ведення дискусії.

Слухачі мають уміти:

- використовувати мистецтвознавчу термінологію у навчанні та науково-дослідницькій діяльності;
- володіти методами мистецтвознавчих досліджень;
- складати план наукового дослідження;
- працювати в бібліографічному відділі бібліотеки;
- конспектувати, тезувати наукову літературу;
- обробляти відомості з мережі Інтернет;
- систематизувати опрацьовану наукову літературу;
- безпосередньо та опосередковано цитувати, оформляти посилання на опрацьовану наукову літературу;
- аналізувати наукові підходи до проблеми дослідження;

- тлумачити терміни, гіпотези;
- структурувати наукову роботу;
- формулювати висновки наукового дослідження;
- укладати список використаної літератури;
- укладати додатки до наукової роботи;
- редагувати та корегувати текст;
- оформляти роботу;
- оформляти наочні матеріали;
- створювати мультимедійні презентації.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ СЕКЦІЇ «МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО»

Обладнання	Кількість, шт.
Апаратура	
Комп'ютер	1
Мультифункціональний прилад(принтер, сканер, ксерокс)	1
Мультимедійний проектор	1
Екран	1
Ноутбук	2
Накопичувач USB Flash-drive	За потребою
Канцелярське приладдя	
Ватман А-1	За потребою
Папір друкарський	За потребою
Ручки кулькові	За потребою
Олівці креслярські	За потребою
Фломастери	За потребою
Ножиці	За потребою
Гумка	За потребою
Скріпки, кнопки	За потребою
Папки	За потребою
CD-DVD-диски	За потребою

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонович Д. Триста років українського театру (1617-1917). – Львів., 1997.
2. Асеев Ю. Шедеври світової архітектури. — К., 1982.
3. Білецький П. Нариси з історії українського мистецтва. — К., 1981.
4. Богдан С. Наукова робота в МАН: метод. рек. до її написання й оформлення / С. Богдан. – Луцьк, 1995.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Т. 2. — К.: Оберіг, 1991
6. Вінкельман Й.Й. Про художній ідеал прекрасного. – К., 1990

7. Емохонова Е. Мировая художественная культура. – М., 1997.
8. Жолтовський П. Художнє життя на Україні в XVI – XVIII ст. – К., 1983.
9. Жильсон Э. Живопись и реальность // Западноевропейская эстетика XX века. – М., 1991
10. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство. - М., 1983
11. Історія світової культури. Культурні регіони : навчальний посібник / кер. авт. кол. Л. Т. Левчук.- К., 1997.
12. Кормич Л.І. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття) : Навчальний посібник / Л.І. Кормич, В.В. Багацький. - Х. : Одиссей, 2002.
13. Культурологія: енциклопедичний словник [ін.] за ред. В. Мельника ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка 2013.- 506 с.
14. Культурологія: українська та зарубіжна культура : навчальний посібник / Ред. М.М. Закович, І.А. Зязюн, О.М. Семашко. - К. : Знання, 2004. - 567 с.
15. Культурологія ХХ век. Словарь.- СПб., 1997.
16. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна // Всемирная философия. ХХ век. – Минск, 2004
17. Львова Е.П. Мировая художественная культура. ХХ век. Изобразительное искусство. / Е.П. Львова, Д.В. Сарабьянов, Е.П. Кобкова. - СПб.: Питер, 2007
- 18.. Мацько Л.І. Риторика: навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 311 с.
19. Мифы в искусстве старом и новом (по Рене Менару).- СПб., 1989.
20. Маритен Ж. Ответственность художника // Самосознание европейской культуры ХХ века. – М., 1991
21. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили. - К., 1981
22. Програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям / [Л.Л. Барановська, О.В. Биковська, О.І. Борзенко та ін.; упоряд. О.В. Лісовий, С.О. Лихота]. – К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2010. – 124 с. – Вип. 2.
23. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К. : ІМОЛА, 2003. – 116 с.
24. Овсійчук В. Українське мистецтво XVI — першої половини XVIII ст. — К., 1985.
25. Полевой В.М. Искусство XX века/ серия "Малая история искусств". - М., 1991.
26. Ривкин Б.И. Античное искусство (из серии "Малая история искусств").- М.: Искусство, 1972.
27. Семчишин М. Тисячоліття української культури. — К., 1993.
28. Томан І. Мистецтво говорити: пер. з чес. / І. Томан. – 2-е вид. – К. : Політвидав України, 1989. – 293 с.
29. Юдкін І. Східно-західні взаємини української культури // Українознавство в розбудові держави. — Кн. 1. — К., 1994.
30. Хрестоматия по истории мировой культуры/ под ред. Гриненко Г.В.- М.: Юрайт., 1998.
31. Хрестоматия по культурологии // Под ред. А.А. Радугина. - М., 1997.
32. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття. — Львів, 2001. — 250с.

33.Энциклопедический словарь по культурологии. - М., 1997.